33T Ittunjárga

9520 KAUTOKEINO

Trondheim, 27.06.2018

Deres ref.:	Vår ref. (bes oppgitt ved svar):	Saksbehandler:
[Deres ref.]	2018/4439	Jan Paul Bolstad

Avslag på søknad om skadefelling av gaupe i Lyngen kommune

Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, avslår direktoratet søknad fra 33T Ittunjárga om skadefellingstillatelse av gaupe i Ytre Lyngen i Lyngen kommune. Det er lagt avgjørende vekt på begrenset skadeomfang og at forebyggende tiltak anses som mulig for å forebygge tap.

Det vises til søknad 23. mai 2018 fra 33T Ittunjárga om skadefelling av gaupe i Ytre Lyngen, Lyngen kommune. Miljødirektoratet viser videre til telefonkontakt med reinbeitedistriktet med foreløpig tilbakemelding om at skadeomfang på tidspunktet var begrenset samt info om midler til tilsyn. Søker fikk beskjed om å ta kontakt om skadesituasjonen ble forverret, da dette ville gi grunnlag for en annen konklusjon. Direktoratet fikk ingen tilbakemeldinger fra distriktet om endret skadesituasjon.

Søknadens innhold

Søker viser til ett kadaver funnet i Nord-Lenangsbotn den 18. mai 2018 og dokumentert drept av gaupe. Det vises også til flere simler som har mistet kalver, men på grunn av snøsmelting er det ikke blitt funnet flere kalv drept av gaupe. Søker viser til stort skadepotensiale grunnet kalvingstid og dårlig dyrevelferd. Det er iverksatt økt tilsyn.

Direktoratets vurdering

Lovgrunnlaget:

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for direktoratets beslutning i saken.

Formålet i naturmangfoldloven (§ 1) lyder:

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | **Telefon:** 03400/73 58 05 00 | **Faks:** 73 58 05 01
E-post: post@miljodir.no | **Internett:** www.miljødirektoratet.no | **Organisasjonsnummer:** 999 601 391
Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo|
Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivaretatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 8.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 er omtalt senere i vedtaket. Vedtaket gjelder søknad om felling av gaupe og det er derfor ikke aktuelt å stille fordyrende vilkår i vedtaket. Naturmangfoldloven § 11 anses derfor ikke relevant å vurdere nærmere i denne saken.

Det vises til naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, der følgende fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):
«Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (…)
b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (…)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. (…)»

Rovviltforskriften § 1 (Formål):
«Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.»

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):
«I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. Det skal være 4-6 årlige ynglinger av ulv. (…)"

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.»

Rovviltforskriften § 13 (direktoratets myndighet til å fatte vedtak om felling og jakt):
«Miljødirektoratet kan fatte vedtak om skadefelling, kvote for betinget skadefelling, kvote for lisensfelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv eller kvotejakt for gaupe av eget tiltak eller etter søknad. Direktoratet kan fatte slike vedtak også der bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for

bestandens overlevelse. Dessuten er det er vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6. (…)»

Politiske og forvaltningsmessige rammevilkår:
Direktoratet viser til Representantforslag 163 S (2010-2011), og Stortingets behandling av dette den 17. juni 2011 hvor det ble inngått et nytt enstemmig rovviltforlik. Av rovviltforliket i 2011 fremgår det innledningsvis at norsk rovviltforvaltning fremdeles skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette. Det vises også til forvaltningsplan for region 8 utarbeidet av Rovviltnemnda for region 8, og til en differensiert forvaltning med områder viktige for oppnå bestandsmålet og prioriterte beiteområder.

Om bestandssituasjonen for gaupe i region 8 – Troms og Finnmark:
Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Direktoratet viser til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Nasjonalt overvåkingsprogrammet for rovvilt, og Rovdata er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd.

I region 8 er det fastsatt et mål på 10 årlige ynglinger, hvorav fire i Finnmark. I 2017 ble det registrert 6 ynglinger i Troms, ingen i Finnmark. I år ble det registrert 4 ynglinger i Troms og en i Finnmark. Det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen er ikke nådd.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Bestanden er ikke begrenset av tilgjengelig areal. Det er kjent at gaupe kan bli smittet med skabb. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt og skadefelling, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Så langt i 2018 er det registret to døde gauper i regionen, en i Finnmark og en i Troms. Begge felt i forbindelse med skadefelling.

Direktoratet legger til grunn at den regionale rovviltnemnda for region 8 med sin geografiske differensiering har ivaretatt de hensyn som er nedfelt naturmangfoldloven § 12. Dette innebærer at avgrensingen av områder der rovvilt kan forekomme er foretatt ut fra en samlet vurdering, og forventes å gi de beste samfunnsmessige resultater.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter direktoratets syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Vurdering av søknaden:
Søknaden fra 33T Ittunjárga gjelder felling av gaupe for å forhindre skade på tamrein. Rovviltartene bjørn, jerv, ulv, gaupe og kongeørn er fredet etter Lov 29. mai 1981 om jakt og fangst av vilt (viltloven) og Lov 19. juni 2009 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Samtidig er det slik at fredet rovvilt volder skade på husdyr- og tamrein. For blant annet å forhindre skade på husdyr og tamrein kan rovvilt felles med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b). Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, jf.

rovviltforskriften §§ 9 og 13, mens regulering av bestandsstørrelsen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt (gaupe), jf. rovviltforskriften §§ 10, 11 og 13.

Ved søknadstidspunkt om skadefelling var det dokumentert en reinkalv drept av gaupe. Det var i tillegg observert flere simler uten kalv. Søker hadde mottatt tilskuddsmidler for intensivert tilsyn, blant annet bruk av kadaverhund, men lykkes ikke i å finne flere kadaver. Det aktuelle området hvor kadaver er dokumentert er i B-området hvor beitedyr skal prioriteres og rovvilttrykket reduseres, jf. forvaltningsplan for rovvilt i region 8. I følge planen skal det være lav terskel for innvilgelse av skadefellingstillatelse i dette området.

Ved vurdering om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan. Det skal også legges vekt på skadesituasjon i området. I de tilfeller hvor det nylig har skjedd angrep, og som ligger an til å fortsette og som er vesentlige, ligger i kjernen av bestemmelsens virkeområde. Direktoratet konstaterer at det er begrenset med gaupeskader på rein i det aktuelle området siste reindriftsår. Det er derimot dokumentert en stor andel kongeørnskader i området.

Direktoratet har forståelse for at søker er bekymret for faren for videre tap av rein til gaupe. Vi mener allikevel at skadeomfanget forårsaket av gaupe er svært begrenset, og at intensivert tilsyn vil kunne bidra til å eventuelt avdekke nye tap. Direktoratet var i direkte kontakt med reinbeitedistriktet med beskjed om å ta kontakt om skadesituasjonen ble forverret, da dette ville gi grunnlag for en annen konklusjon. Direktoratet fikk ingen tilbakemeldinger fra distriktet om endret skadesituasjon. Etter en helhetsvurdering basert på dokumenterte tap, bestandssituasjonen for gaupe i regionen og intensivert tilsyn avslår direktoratet søknaden fra 33T Ittunjárga.

Vedtak
Med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3, avslår direktoratet søknad om skadefellingstillatelse av gaupe i Ytre Lyngen i Lyngen kommune.

Vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen 3 uker fra mottagelse av underretning, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal fremsettes for Miljødirektoratet for forberedende klagebehandling, jf. forvaltningsloven § 32.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen	Jan Paul Bolstad
Fung. seksjonsleder	seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Troms / Romssa Fylkkamánni	Postboks 6105	9291	Tromsø
Fylkesmannen i Finnmark / Finnmárkku Fylkkamánni	Statens hus	9815	Vadsø